

Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції *«Екологічна безпека об'єктів туристично-рекреаційного комплексу»*

**Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Національний лісотехнічний університет України**

МАТЕРІАЛИ

I Міжнародної науково-практичної конференції

«ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ОБ'ЄКТІВ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ»

м. Львів, 5-6 грудня 2019 р.

ЛЬВІВ 2019

ББК 20.1

УДК 502

Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції — Екологічна безпека об’єктів туристично-рекреаційного комплексу. – Львів : ЛДУБЖД, 2019. – 181 с.

Редакційна колегія:

Кузик Андрій Данилович, д.с-г.н., професор, проректор з науково-дослідної роботи ЛДУБЖД;

Попович Василь Васильович, д.т.н., доцент, начальник навчально-наукового інституту цивільного захисту ЛДУ БЖД;

Кучерявий Володимир Панасович, д.с-г.н., професор, професор кафедри ландшафтної архітектури, садово-паркового господарства та урбоекології НЛТУ України;

Мальований Мирослав Степанович, д.т.н., професор, завідувач кафедри екології та збалансованого природокористування, навчально-наукового інституту екології, природоохоронної діяльності та туризму, НУ “Львівська політехніка”;

Меньшикова Ольга Володимирівна, к.ф.-м.н., доцент, заступник начальника навчально-наукового інституту цивільного захисту ЛДУБЖД;

Міронова Наталія Геннадіївна, д.с-г.н., доцент, професор кафедри екології Хмельницького НУ;

Telak Oksana, PhD, Head of State and Safety Sciences Department Faculty of Civil Safety Engineering The Main School of Fire Service, Warsaw, Poland;

Telak Jerzy, PhD, Prof., Head of Logistics Department, University of Social Sciences, Warsaw, Poland;

Стойко Степан Михайлович, д.б.н., професор, професор кафедри екологічної безпеки ЛДУБЖД;

Samberg Andre, Professor of Practice, The International Emergency Management Society TIEMS, Brussels, Belgium.

У збірнику матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції — Екологічна безпека об’єктів туристично-рекреаційного комплексу, яка відбулась 5-6 грудня 2019 р., висвітлено актуальні питання екологічних імперативів сталого розвитку, глобальних, регіональних екологічних загроз та шляхів їх вирішення, екологічної безпеки природних і техногенних територій, передумов сталого розвитку заповідних територій, розвитку та функціонування природоохоронних територій, оцінювання екологічних ризиків антропогенного впливу на заповідних територіях, розробки та облаштування туристично-рекреаційних маршрутів, біоіндикації стану навколишнього природного середовища та ролі громадської діяльності у підтримці та охороні туристично-рекреаційного потенціалу.

Для співробітників наукових, навчальних, виробничих, громадських організацій, а також аспірантів, курсантів, студентів та слухачів екологічних спеціальностей.

Рекомендовано до видання Вченою радою Навчально-наукового інституту цивільного захисту ЛДУБЖД від 20.11.2019 р., протокол №3.

Lviv State University of Life Safety
Ukrainian National Forestry University

PROCEEDINGS

1st International Scientific and Practical Conference

**«ECOLOGICAL SAFETY OF OBJECTS OF
TOURIST-RECREATIONAL COMPLEX»**

Lviv, December 5-6, 2019

LVIV 2019

Editorial board:

Kuzyk Andriy, D.Sc. (in Agriculture), Professor, Vice-Rector of Scientific and Research Work at Lviv State University of Life Safety;

Popovych Vasyl, D.Sc. (in Engineering), Docent, Head of the Institute of Civil Defence at Lviv State University of Life Safety;

Kucheryavy Volodymyr, D.Sc. (in Agriculture), Professor, Professor of the Department of Landscape Architecture, Landscaping and Urboecology at Ukrainian National Forestry University.

Malyovany Myroslav, D.Sc. (in Engineering), Professor, Head of the Department of Ecology and Natural Resource Management at Lviv National Polytechnic University;

Menshikova Olha, PhD (in Physics and Mathematics), Docent, Deputy Chief of the Education and Science Institute of Civil Defense at Lviv State University of Life Safety;

Mironova Nataliya, D.Sc. (in Agriculture), Docent, Professor of Department of Ecology at Khmelnytsky National University; **Telak Oksana**, PhD, Head of State and Safety Sciences Department Faculty of Civil Safety Engineering The Main School of Fire Service, Warsaw, Poland;

Telak Jerzy, PhD, Prof., Head of Logistics Department, University of Social Sciences, Warsaw, Poland;

Stoyko Stepan, D.Sc. (in Biology), Professor, Professor of the Environmental Safety Department at Lviv State University of Life Safety;

Samberg Andre, Professor of Practice, The International Emergency Management Society TIEMS, Brussels, Belgium.

In Proceedings of 1st International Scientific and Practical Conference "Ecological Safety of Objects of Tourist-Recreational Complex" held on December 5-6, 2019, the urgent issues of ecological imperatives of sustainable development, global, regional environmental threats and ways of their solution, ecological and technogenic safety of natural territories, industrial objects and transport, bioindication and biotechnologies, innovative water supply and wastewater systems, development and implementation of environmental technologies, energy saving, international cooperation in the border areas are highlighted. Administrative, legal and educational aspects of sustainable development, some issues of civil defense and prevention of dangerous situations are also considered.

The proceedings are recommended for researchers, lecturers, industry representatives, public organizations, as well as for post-graduate students, cadets, students and learners of environmental studies.

It is recommended for publication by the Academic Council of the Educational and Scientific Institute of Civil Defense of the LSU LS from 20.11.2019 p., 2019, the minutes No3.

Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції “Екологічна безпека об’єктів туристично-рекреаційного комплексу”	
РЕКРЕАЦІЙНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ.....	34
Кучерявий В. П., Фітак М. М. ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ЛІСОПАРКОВИХ НАСАДЖЕНЬ.....	37
Лук’яничук Н. Г. МОНІТОРИНГ ПОШИРЕННЯ АДВЕНТИВНОЇ ФЛОРИ У ПАРКОВИХ ФІТОЦЕНОЗАХ ЛЬВОВА.....	38
Матеюк О. П., Дячук А. О., Єфремова О. О. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ У СВІТІ ТА УКРАЇНІ.....	39
Михайлюк О. Є., Фалюкович М. В., Бардін О. І. ЗНАЧИМІСТЬ БЕЗПЕКИ В ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ.....	41
Міронова Н. Г., Казімірова Л. П., Шевченко С. М. ТЕХНОГЕННІ ВОДОЙМИ МАЛОГО ПОЛІССЯ (УКРАЇНА) ЯК ОБ’ЄКТИ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	43
Назарук М. М. СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В ТУРИЗМІ.....	44
Новицька С. Р., Янковська Л. В. БІОТИЧНІ РЕКРЕАЦІЙНІ РЕСУРСИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	47
Оліферчук В. П., Лук’яничук Н. Г. ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ ОБ’ЄКТІВ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ ЛЬВОВА ЗА БІОТЕХНОЛОГІЄЮ РЕГЕНЕРАТИВНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ.....	49
Панас Н. Є., Олійник Н. М., Лисак Г. А., Крехтун Б. В. РОЗШИРЕННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ «ВЕРХНЬОДНІСТРОВСЬКІ БЕСКИДИ».....	51
Погорілко В. В., Скобало О. С. ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА БІОСФЕРНОГО РЕЗЕРВАТУ «РОЗТОЧЧЯ»	53
Роговський С. В., Крупа Н. М., Струтинська Ю. В. СУЧАСНИЙ СТАН ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ ЗОНИ ВІДЧУЖЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ БЕЗПЕЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ ДЛЯ ТУРИЗМУ І РЕКРЕАЦІЇ.....	55
Стрянець Г. В., Ференц Н. М. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В БІОСФЕРНОМУ РЕЗЕРВАТІ «РОЗТОЧЧЯ».....	57
Телегіна Г. В. ЕВОЛЮЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО І БІОЛОГІЧНОГО ЗМІСТУ РЕКРЕАЦІЇ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	59
Фірман Л. Ю., Клименко Х. О. ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	61
Хомин І. Г. ОТРУЙНІ ВИДИ ВИЩИХ СУДИННИХ РОСЛИН РОЗТОЧЧЯ.....	63
Царик Л. П., Царик В. Л. ВПЛИВ ЗАБРУДНЕННЯ НА ЯКІСТЬ ВОДНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ.....	64
Чернявський М. В. ПАРАДИГМА ЛІСІВНИЦТВА І ЦІЛЬОВІ ДЕРЕВОСТАНИ.....	67

Lukyanchuk N. MONITORING OF ADVENTIVE FLORA DISTRIBUTION IN PARKS PHYTOCENOSSES OF LVIV.....	38
Mateyuk O. P., Dyachuk A. O., Yefremova O. O. CURRENT TRENDS OF ECOLOGICAL TOURISM DEVELOPMENT IN THE WORLD AND UKRAINE.....	39
Mykhailiuk O. E., Faliukovych M. V., Bardin O. I. THE IMPORTANCE OF SECURITY IN THE TOURISM INDUSTRY.....	41
Mironova N. G., Kazimirova L. P., Shevchenko S. M. TECHNOGENIC LAKES OF THE SMALL POLISSYA (UKRAINE) AS OBJECTS OF TOURIST AND RECREATION ACTIVITIES.....	43
Nazaruk M. M. SOCIO-ECOLOGICAL SAFETY IN TOURISM.....	44
Novytska S. R., Yankovs'ka L. V. BIOLOGICAL RECREATIONAL RESOURCES IN TERNOPIL REGION.....	47
Oliferchuk V. P., Lukyanchuk N. G. CONSERVATION AND RESTORATION OF THE LVIV'S TOURIST AND RECREATION COMPLEX FOR THE BIO-TECHNOLOGY OF REGENERATIVE LAND USE.....	49
Panas N. E., Oliinyk N. M., Lysak H. A., Krektun B. V. AMPLIFICATION OF TOURISTICAL AND RECREATIONAL CAPABILITIES OF THE REGIONAL LANDSCAPE PARK VERHN'ODNISTROVSKI BESKYDY.....	51
Pohorilko V. V., Skobalo O. S. THE HISTORICAL AND CULTURAL HERITAGE OF THE RAZTOCHYA BIOSPHERE RESERVE.....	53
Rogovskiy S., Krupa N., Strutinska Yu. CURRENT STATE OF FOREST PLANTATIONS OF THE CHERNOBYL EXCLUSION ZONE AND THE PROSPECTS OF THEIR SAFE USE FOR TOURISM AND RECREATION.....	55
Stryamets H. V., Ferents N. M. ASPECTS AND ENVIRONMENTAL ISSUES OF TOURISM DEVELOPMENT IN THE BIOSPHERE RESERVE ROZTOCHYA.....	57
Telehina H. V. THE EVOLUTION OF SOCIAL AND BIOLOGICAL CONTENT OF RECREATION IN THE MODERN POLITICO-ECONOMICAL SITUATION IN THE UKRAINE.....	59
Firman L. Yu., Klimenko Kh. O. TOURISM IN UKRAINE: REALITIES AND PROSPECTS.....	61
Khomyn I. G. TOXIC TYPES OF HIGH VASCULAR PLANTS.....	63
Tsaryk L. P., Tsaryk V. L. THE INFLUENCE OF IMPACT OF POLLUTION ON THE QUALITY OF AQUATIC RECREATIONAL RESOURCES.....	64
Cherniavskiy M. V. NEW FORESTRY PARADIGM AND STANDS WITH DESIRED CHARACTERISTICS.....	67

довкілля, підтримки традиційного екологічно виправданого природокористування.

Література:

1. Севильская стратегия для биосферных резерватов [Текст]. – М. : Изд-во Центр охраны дикой природы, 2000. – 30 с.
2. Стрямець Г.В. Біосферний резерват „Розточчя” як елемент національної та загальноєвропейської екомережі /Г.В. Стрямець, Я.С. Бовт // Науковий вісник НУБіП України. – 2012.– Вип. 171. – С. 203–208.
3. MAB (UNESCOs Man and the Biosphere Program). Biosphere Reserves world network. [Текст] UNESCO MAB secretariat, Paris, 2018.

УДК 504.159.944:613.7

ЕВОЛЮЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО І БІОЛОГІЧНОГО ЗМІСТУ РЕКРЕАЦІЇ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ

Г.В. Телегіна, кандидат медичних наук, доцент

Кафедра промислової безпеки та охорони праці Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, Україна

THE EVOLUTION OF SOCIAL AND BIOLOGICAL CONTENT OF RECREATION IN THE MODERN POLITICO-ECONOMICAL SITUATION IN THE UKRAINE

H.V. Telehina, candidate of Medical Sciences, an associate professor

Department of industrial and occupational safety of Lviv state university of life safety. Ukraine

В межах сучасного дискурсу багато наукових та політико-економічних галузей і дисциплін зазнали значних, часом фундаментальних змін. Під впливом наростаючих екологічних і кліматичних змін у середовищі трудової діяльності людини проблема оптимального використання рекреаційного потенціалу певних природно-географічних ресурсів вийшла за межі традиційних медико-гігієнічних стандартів. Змінилися і традиційні концепції метаболізму і енерговитрат організму людини.

Мета роботи проаналізувати проблему співвідношення роботи і відпочинку в сучасному світі в умовах зростання стресових перевантажень і порушення хронобіологічного типу людини у XXI ст.; визначити місце і роль рекреації у дозвіллі працюючої людини.

Відомо, що майже всі небезпечні форми патології людини пов’язані зі станом спазмофілії. Артеріальна гіпертензія, ішемічна хвороба серця – це спазм судин; бронхіальна астма – спазм бронхів тобто скорочення без релаксації. Для розслаблення м’язу бракує енергії. І найбільш ефективний шлях до забезпечення енергією – активація дихання. В умовах гіподинамії(у багатьох професіях сучасності) процес дихання загальмований. Тривалу активацію дихання може забезпечити джоггінг; проте оптимальним слід вважати поєднання рухової активності з позитивними емоціями. Саме таку функцію повинні забезпечувати рекреаційні заходи

Хронобіологічна структура життєдіяльності у 20-21 ст. характеризується кризою біоритмів, наприклад – співвідношення сну і активності. Водночас відсоток стресових подій значно збільшився порівняно з попередніми історичними періодами[1]. Сучасні транспортні, інформаційні та інші технології вимагають прискореної реакції як від працівників відповідної сфери, так і від пересічних мешканців міста, а подекуди і села

У геномі людини, який формує безумовні рефлексії, не передбачається модель (алгоритм) адекватної відповіді, наприклад, на аварійні ситуації на транспорті чи виробництві. Результат – традиційно відома (і добре вивчена у 18-20 ст.) втома працівника все частіше перетворюється у критичне психоемоційне виснаження, вигоряння. Цей синдром

становить сьогодні ключову ланку порушення екології людини.

Як реалізувати профілактику даного небезпечного феномену? Безумовно – найшвидше впроваджувати комплексні заходи в сфері охорони праці. Проте якщо не вдалося запобігти розвитку перевтоми, – на перший план виходять неухильно зростаючі форми і методи регенерації сил, енергії, гармонії систем організму [2]. Саме цей напрямок у психології, соціології, фізіології людини сформувався у поняття рекреації [3,4]. Дозвілля, яка протязі століть переважно забезпечувало заплановану бездіяльність або примітивні форми відпочинку (аматорське рибальство, моціон «на природі» та інш.), сьогодні характеризується пошуком свіжих вражень, в тому числі в межах туризму, як організованого, так і індивідуального.

Проблема адекватності рекреаційної ланки у структурі сучасного суспільства вкрай актуальна. Співвідношення екстремально стресового стану індивіда з його епізодичною рекреацією вимагає поглибленої уважної оцінки форми, способу і тривалості відпочинку людей різного соціального статусу.

У багатьох дослідженнях доведений прямий зв’язок збільшення тривалості життя і збереження працездатності у населення розвинених країн із здоровим способом життя. Невід’ємною частиною останнього є рекреація – заплановане дозвілля, яке використовується в умовах активного екологічного (в т.ч. ландшафтного) туризму[5]. Реалізацію умов для безперешкодного здійснення такої рекреації повинні забезпечити як державні, так і приватні форми і установи.

Лауреат Нобелівської премії 2019 року О. Токарчук висловлює оригінальний широкий погляд на проблему рекреації в сьогоденні; у європейському менталітеті глибоко укорінений динамічний підхід до життя, до праці і відпочинку [6]. Справжній відпочинок можливий лише в умовах різкої зміни характеру активності, а не в переході у пасивний стан неробства.

Співвідношення і тлумачення понять “Дозвілля – рекреація – туризм – бізнес-тури” змінюються на очах. Якщо традиційний туризм обслуговує тих, хто потребує розваг без дискомфорту, - екологічний туризм спирається на активний відпочинок, за якого комфортність мінімальна. Конвергенція рекреації і активного туризму створює потужний сектор індустрії і культури. Об’єкти культурної атракції і природні ландшафти, привабливі для відпочинку, стали потужним економічним фактором, а рекреація - товаром, споживання якого є одним з важливих напрямків державної політики.

Література:

1. Казначеев В.П. Очерки истории и практики экологии человека./В.П.Казначеев.- М.:Наука, 1983.260 с.
2. Зорин И.В. Рекреационная сущность экологического туризма./И.В. Зорин. -[Електронний ресурс].- Режим доступу :<http://lib.sportedu.ru/press/tpfk/2002N11/p9-13.htm>.
3. Бережна І.В. Деякі аспекти теоретичних підходів до оцінки рекреаційного потенціалу Криму//Культура народів Причорномор’я. 2004.№ 50. Т.2. с.17-2
4. Смаль І.В. Рекреація, туризм і дозвілля: тлумачення і співвідношення понять. /І.В.Смаль, В.В.Смаль. -[Електронний ресурс].- Режим доступу:http://tourlib.net/statii_ukr/smal.htm
5. Шкарупа А.К. Екологічний туризм: сутність та перспективи розвитку в Україні/ А.К. Шурупа. -[Електронний ресурс].- Режим доступу: http://www.confcontact.com/2017-ekonomika-i-menedzhment/10_shkarupa.htm
6. Токарчук О. Бігуни /О.Токарчук// – Х.:Фоліо, 2011.389 с.